

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/36/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200159
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4019200159.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte, zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Jany Martinčekovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: H. D., X.. XX.XX.XXXX, V. L. S. XX, XXX XX P. S., právne zastúpený: JUDr. Mgr. Marián Kropaj, PhD., advokát so sídlom Mudroňova 7356/51, 921 01 Piešťany, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 32113-2/2019-BA z 22. februára 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 23Sa/24/2019-97 z 23.09.2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Žalovanej náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 23Sa/24/2019 z 23.09.2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovanej č. 32113-2/2019-BA z 22. februára 2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaná ako odvolací orgán zmenila výrok rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava č. 200-031940-CA04/2018 z 12.12.2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) tak, že slová „v období od 1. novembra 2018 do skončenia dôvodu na jeho poskytovanie“ nahradila slovami „ktorý si uplatnil od 1. novembra 2018“, v ostatnom odvolanie zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Prvostupňovým rozhodnutím pobočka Trnava rozhodla o tom, že žalobca nemá nárok na materské. Žalovaná ako aj prvostupňový orgán svoje rozhodnutie odôvodnili tým, že žalobca nespĺnil jednu zo zákonných podmienok na priznanie materského, a to podmienku prevzatia starostlivosti o dieťa, vzhľadom na to, že žalobca od 01.11.2018 (odo dňa, kedy nastúpil na materskú dovolenku) uzatvoril nový pracovný pomer s rovnakým zamestnávateľom v rovnakom rozsahu (40 hodín týždenne) a za dohodnutú odmenu vo vyššej výške ako dosahované príjmy plynúce z pôvodnej pracovnej zmluvy. Z uvedených dôvodov žalovaná a pobočka Trnava nepovažovali žalobcu za iného poistenca, keďže naďalej vykonával pracovnú činnosť.

2. Krajský súd mal za preukázané, že žalobca si uplatnil nárok na materské a jeho výplatu žiadosťou č. B0783282 ako iný poistenec z dôvodu prevzatia dieťaťa do starostlivosti dňa 01. 11. 2018 z poistného vzťahu zamestnanca zamestnávateľa ON Semiconductor Slovakia a.s. Žalobca predloženou dohodou o prevzatí dieťaťa do starostlivosti, uzatvorenou medzi ním a matkou - manželkou E. D., dňa 25. 10. 2018 deklaroval, že od 01. 11. 2018 preberá do starostlivosti mal. dcéru X., nar. XX. XX. XXXX. Žalobca je povinne nemocensky poistený ako zamestnanec zamestnávateľa ON Semiconductor Slovakia, a.s. od 15. 07. 2013, a súbežne mu od 01. 11. 2018 trvá povinné nemocenské poistenie zamestnanca u toho istého zamestnávateľa na základe vzniku nového pracovného pomeru. Žalobcovi nový pracovný pomer vznikol od 01. 11. 2018, t.j. v deň zhodný s dňom uplatnenia nároku na materské, resp. začiatku čerpania rodičovskej dovolenky z pôvodného pracovného pomeru, pričom nový pracovný pomer bol uzatvorený na dobu určitú do 31. 05. 2019, čo približne zodpovedá dĺžke obdobia poskytovania materského inému poistencovi. Nový pracovný pomer žalobca vykonáva v rovnakom rozsahu z hľadiska pracovného času ako pracovný pomer predchádzajúci a dosahuje príjem v porovnateľnej výške aký dosahoval z pracovnej činnosti zakladajúcej nemocenské poistenie, z ktorého si uplatnil nárok na materské.

3. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že účelom poskytovania materského je poskytnúť ženám hmotné zabezpečenie v čase, keď nemôžu vykonávať zárobkovú činnosť z dôvodu pokročilého tehotenstva a po pôrode v súvislosti so starostlivosťou o novonarodené dieťa a taktiež poskytovať primerané hmotné zabezpečenie aj mužom, ktorí sa starajú o deti namiesto matky pri prevzatí detí do starostlivosti do troch rokov veku dieťaťa.

4. Jednou zo všeobecných podmienok nároku na nemocenskú dávku zamestnanca je podmienka absencie príjmu. Splnenie podmienky absencie príjmu sa pritom podľa názoru krajského súdu posudzuje z toho nemocenského poistenia, z ktorého bol nárok na nemocenskú dávku zamestnanca uplatnený. Zároveň je zrejmé, že jednou z osobitných podmienok nároku iného poistenca na materské, je podmienka prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania faktickej starostlivosti tomuto dieťaťu.

5. Krajský súd konštatoval, že zákon o sociálnom poistení má rovnakú právnu silu ako zákon o rodičovskom príspevku, preto nie je dôvod uplatňovať analógiu pri pojmoch „starostlivosť“ a „riadna starostlivosť“. Ak by zákonodarca chcel, aby sa uplatnila aj na účely nároku na materské definícia riadnej starostlivosti, ktorá je použitá v inom osobitnom predpise, bol by to do zákona uviedol, tak ako je to uvedené pri osobnom rozsahu dôchodkového poistenia (§ 15 ods. 1 písm. c/ a d/ zákona o sociálnom poistení), nakoľko iba v tomto ustanovení sa vyžaduje riadna starostlivosť o dieťa, a to riadna starostlivosť podľa osobitného predpisu, ktorým je práve zákon o rodičovskom príspevku. Na rozdiel od rodičovského príspevku, materské je nemocenskou dávkou poskytovanou z nemocenského poistenia, ktorého účelom je, tak ako to uvádza explicitne zákon o sociálnom poistení, kompenzácia straty príjmu zo zárobkovej činnosti, ku ktorej môže dôjsť v rôznych životných situáciách (napríklad tehotenstvo, materstvo alebo prevzatie starostlivosti o dieťa do troch rokov jeho veku). Aj keď zákon o sociálnom poistení neobsahuje definíciu starostlivosti, už z tohto ustanovenia pomerne jednoznačne vyplýva, že sa vyžaduje skutočná starostlivosť o dieťa, ktorá nepochybne vedie (ako to aj zákonodarca predpokladá) ku strate príjmu zo zárobkovej činnosti. V súvislosti s uvedeným možno dospieť k záveru, že výkon pracovnej činnosti na plný úväzok pri poskytovaní starostlivosti o dieťa do troch rokov veku je v rozpore s účelom poskytovania materského.

6. Žalovaný správny orgán je vo veci posúdenia nároku iného poistenca na materské, je povinný vykonať výklad a aplikáciu príslušnej právnej normy v kontexte s účelom zákona o sociálnom poistení a s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu. V danom prípade podľa krajského súdu žalovaný správny orgán rozhodol správne, že žalobcovi nepriznal nárok na materské, pretože nesplnil podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti a poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu ustanovenú v § 49 ods. 1 a 2 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon o sociálnom poistení). Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že po uzatvorení dohody o prevzatí dieťaťa matkou, naďalej

vykonával pracovnú činnosť s tým istým zamestnávateľom v rovnakom časovom rozsahu 40 hodín týždenne a za porovnateľnú mzdu ako pred začiatkom čerpania rodičovskej dovolenky.

7. Krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia sú zákonné a dostatočne zdôvodnené, podložené citovanými právnymi predpismi, sú zrozumiteľné a dávajú jasnú odpoveď z akého dôvodu nebol žalobcovi priznaný nárok na materské. Žalovaný správny orgán sa vo svojom rozhodnutí vyporiadal s námietkami, ktoré uviedol žalobca v odvolaní voči prvostupňovému správne mu orgánu. Námietky žalobcu uvedené v žalobe nie sú relevantné k vyhoveniu žaloby, sú totožné s námietkami v odvolaní, preto podľa § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobca (sťažovateľ), ktorú odôvodnil podľa ust. § 440 písm. f), g) aj) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) tým, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesne práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a že jeho podanie bolo nezákonne odmietnuté.

9. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti trval na tom, že splnil všetky zákonné podmienky prevzatia dieťaťa do osobnej starostlivosti. Opakovane zdôraznil, že pojem starostlivosti o dieťa je definovaný v § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku. Podmienka riadnej starostlivosti o dieťa sa považuje za splnenú, ak oprávnená osoba zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa osobne alebo inou plnoletou fyzickou osobou alebo právnickou osobou. Povinnosť osobnej starostlivosti bola z ust. § 3 ods. 3 zákona o rodičovskom príspevku vypustená s účinnosťou od 01.01.2011. Sťažovateľ trvá na tom, že rodič môže vykonávať zárobkovú činnosť akoukoľvek formou, pričom výška príjmu z tejto činnosti nemá vplyv na rodičovský príspevok ani na jeho výšku. Právna úprava v plnej miere akceptuje výlučnú zodpovednosť rodiča za poskytovanie starostlivosti o dieťa. Rodič sa môže rozhodnúť starať sa o svoje dieťa osobne a nevykonávať žiadnu zárobkovú činnosť alebo sa môže rozhodnúť vykonávať zárobkovú činnosť a starostlivosť o dieťa zabezpečiť v čase svojej neprítomnosti inou právnickou osobou alebo fyzickou osobou.

10. Sťažovateľ uviedol, že si upravil pracovný čas tak, aby mohol vykonávať pracovnú činnosť z domu. Má flexibilný pracovný čas. Ak by nenastúpil na materskú dovolenku, tak mohol byť povýšený a dosahovať vyšší príjem. Nestotožňuje sa s interpretáciou podmienky prevzatia dieťaťa do starostlivosti a následného poskytovania starostlivosti tomuto dieťaťu ustanovenej v § 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení žalovanou, podľa ktorej je splnená vtedy, ak otec dieťaťa fakticky (nielen formálne) prevezme dieťa do svojej starostlivosti. Ak by to bolo úmyslom zákonodarcu, zákonodarca by vylúčil, že starostlivosť o dieťa môže byť zabezpečená čiastočne aj za pomoci inej osoby. Podľa sťažovateľa je prevzatie starostlivosti naplnené uzatvorením dohody medzi matkou a otcom, ktorá je zároveň rozhodujúca pre určenie dňa, ku ktorému sa posudzujú podmienky vzniku nároku na materské. Namietal tiež, že právne posúdenie žalovanej nemá oporu v ust. § 49 zákona o sociálnom poistení, ktoré určuje podmienky nároku na materské, nakoľko z uvedených podmienok nevyplýva požiadavka, aby otec dieťaťa nevykonával pracovnú činnosť. Poukázal tiež na to, že SZČO nemá žiadne obmedzenie vykonávania podnikateľskej činnosti.

11. Na záver uviedol, že z napadnutého rozhodnutia a postupu žalovanej nevyplýva, že žalovaná posúdila všetky relevantné skutočnosti, napríklad vykonávanie práce žalobcu v domácom prostredí, evidenciu pracovného času a podobne. Konštatoval, že umiestnenie dieťaťa do detských jasí a vykonávanie zárobkovej činnosti je v súlade s účelom dávky nahradiť stratu, respektíve zníženie príjmu za predpokladu starostlivosti o dieťa s poukazom na smernicu č. 2010/18/EÚ. Neexistuje dôvod pre ktorý by nemal byť priznaný nárok otcovi dieťaťa.

12. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadrila žalovaná, ktorá sa v celom rozsahu stotožnila s odôvodnením rozsudku krajského súdu. Nestotožnila sa s právnym názorom sťažovateľa, že pojem starostlivosť o dieťa je potrebné vykladať v súlade s definíciou podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona o rodičovskom príspevku. Nevidí dôvod ani analogickej aplikácie pri pojmoch „starostlivosť“ použitého v zákone o sociálnom poistení a „riadna starostlivosť“ definovaného v zákone o rodičovskom príspevku. Ak by zákonodarca

chcel, aby sa definícia riadnej starostlivosti, ktorá je použitá v osobitnom predpise uplatnila aj na účely nároku na materské, bol by to do zákona o sociálnom poistení uviedol, tak ako je to uvedené pri osobnom rozsahu dôchodkového poistenia [§15 ods. 1 písm. c) a d) zákona o sociálnom poistení].

13. Na účely nároku na materské je podľa žalovanej nevyhnutné, aby starostlivosť dieťaťu poskytovala osoba, ktorá ho do svojej starostlivosti prevzala. Formulácia slov v § 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení neumožňuje iný logický ani gramatický výklad ako ten, že zákonodarca mal na mysli osobnú starostlivosť o dieťa. Žalovaná sa nestotožňuje s názorom sťažovateľa, že prevzatie starostlivosti je naplnené uzatvorením dohody medzi matkou a otcom dieťaťa. Sociálna poisťovňa musí u každého žiadateľa individuálne vyhodnocovať uzatvorenie dohody, prevzatie dieťaťa do starostlivosti iného poistenca a zabezpečovanie starostlivosti tomuto dieťaťu. Úlohou žalovanej je tiež sledovať zneužívanie systému sociálneho poistenia, resp. obchádzanie zákona o sociálnom poistení, teda či je splnenie podmienok iba simulované a či pracovná zaťaženosť nemá zásadný vplyv na to, či iný poistenec zvládne poskytovať dieťaťu starostlivosť. Pracovná zaťaženosť v pracovnom pomere na plný úväzok však objektívne vylučuje súčasné poskytovanie starostlivosti dieťaťu priamo žiadateľom o dávku. Zabezpečené dôkazy jednoznačne preukazujú, že sťažovateľ splnenie podmienky prevzatia dieťaťa do svojej starostlivosti iba predstieral. Ide o zreteľný prípad obchádzania zákona. Účelom materského je kompenzácia straty príjmu z dôvodu starostlivosti o dieťa. V prípade sťažovateľa uzavretej dohode správanie sa rodičov nezodpovedalo. Cieľom bolo poberať materské a súčasne dosahovať príjem zo zamestnania.

14. K vyjadreniu žalovanej zaslal sťažovateľ repliku, v ktorej uviedol, že žalovaná nedostatočne preverovala skutkový stav, napr. že od zamestnávateľa nežiadala dochádzkovú knihu, nezisťovala možnosti žalobcu využívať prácu z domu a prevziať dieťa do starostlivosti. Žalobca uvádza, že v prípade jeho kolegu Sociálna poisťovňa zisťovala možnosti práce z domu a využívanie pružného pracovného času a tomuto kolegovi bolo materské priznané. Opakovane poukázal na definíciu pojmu starostlivosť podľa zákona o rodičovskom príspevku a zdôraznil, že podmienka starostlivosti je splnená aj v prípade, ak je dieťa v jasliach, škôlke alebo sa oň stará opatrovatelka, príbuzný a podobne. Sťažovateľ namietal kompetenciu Sociálnej poisťovne určovať pravidlá pre splnenie podmienok na materskú, pokiaľ tieto nie sú v zákone. Zopakoval, že nikde v zákone nie je zadané, že musí ísť o osobnú alebo celodennú starostlivosť. Uviedol, že ide o diskrimináciu z dôvodu pohlavia, pokiaľ je umožnené matkám počas poberania materskej pracovať, resp. umiestňovať toto dieťa do predškolského zariadenia.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd podľa § 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

16. Podľa § 30 zákona o sociálnom poistení, v znení neskorších predpisov, zamestnanec má nárok na nemocenskú dávku, ak

a) splnil podmienky ustanovené na vznik nároku na nemocenskú dávku, počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku v ochranej lehote a

b) nemá príjem, ktorý sa považuje za vymeriavací základ podľa § 138 ods. 1, okrem príjmu, ktorý sa poskytuje z iného dôvodu, než za vykonanú prácu za obdobie trvania dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky uvedeného v § 33 ods. 1, § 39 ods. 1, § 48 ods. 2 a § 49 ods. 1.

17. Podľa § 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti a ktorý sa o toto dieťa stará, má nárok na materské odo dňa prevzatia dieťaťa do starostlivosti v období 28 týždňov od vzniku nároku na materské, osamelý iný poistenec, ktorý sa stará o dieťa prevzaté do svojej starostlivosti má nárok na materské v období 31 týždňov od vzniku nároku na materské a iný poistenec,

ktorý prevzal do starostlivosti dve alebo viac detí a aspoň o dve z nich sa stará, má nárok na materské 37 týždňov od vzniku nároku na materské. Iný poistenec má nárok na materské najdlhšie do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa ak v posledných dvoch rokoch pred prevzatím dieťaťa do starostlivosti bol nemocensky poistený, najmenej 270 dní.

18. Podľa § 49 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení účinnom do 31. 12. 2018, iný poistenec, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti, je otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa najskôr po uplynutí 6 týždňov odo dňa pôrodu a matka nepoberá materské alebo rodičovský príspevok.

19. Podľa § 51 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ak dieťa prevzala do starostlivosti iná fyzická osoba alebo právnická osoba z dôvodu, že sa poistenec podľa lekárskeho posudku nemôže alebo nesmie starať o dieťa pre svoj nepriaznivý zdravotný stav, nárok na materské tomuto poistencovi zaniká dňom prevzatia dieťaťa do tejto starostlivosti a opätovne vzniká odo dňa prevzatia dieťaťa zo starostlivosti inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Nárok na materské trvá do uplynutia celkového obdobia trvania nároku na materské, najdlhšie do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa.

20. Podľa § 51 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ak sa poistenec prestal starať o dieťa z iného dôvodu, ako je jeho nepriaznivý zdravotný stav, nárok na materské zaniká dňom skončenia jeho starostlivosti o dieťa a opätovne vzniká odo dňa pokračovania v starostlivosti o toto dieťa. Obdobie, počas ktorého sa poistenec prestal starať o dieťa z iných dôvodov, sa započítava do celkového obdobia trvania nároku na materské.

21. V danom prípade zostala spornou otázka, či žalobca splnil podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti v zmysle ust. § 49 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ktorá je predpokladom pre priznanie materskej dávky z nemocenského poistenia.

22. Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu, konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného sa kasačný súd stotožňuje s právnym názorom vysloveným krajským súdom v odôvodnení rozsudku. Podľa názoru kasačného súdu je rozsudok krajského súdu vecne správny, náležité odôvodnený a má za to, že krajský súd sa v ňom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobcu.

23. Sťažovateľova argumentácia je založená na rovnakých dôvodoch aké uvádzal v odvolacom konaní pred správnym orgánom ako aj v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach pred krajským súdom. Kasačný súd poukazuje na to, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti uviedol, že podáva kasačnú sťažnosť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom, nesprávneho procesného postupu krajského súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania vykonávať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a z dôvodu, že jeho podanie bolo nezákonne odmietnuté. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti však vôbec neuviedol, v čom vidí nesprávnosť procesného postupu krajského súdu, ktorým malo byť znemožnené vykonávať jeho procesné práva, ani neuviedol, ktoré procesné práva nemohol vykonať. Čo sa týka dôvodu kasačnej sťažnosti v zmysle ust. § 440 ods. 1 písm. j) SSP, že podanie bolo nezákonne odmietnuté, tento dôvod zjavne nie je naplnený vzhľadom na to, že žaloba žalobcu nebola odmietnutá, ale zamietnutá.

24. Ohľadom právneho posúdenia sťažovateľ uvádza, že nesúhlasí s interpretáciou podmienky prevzatia dieťaťa do starostlivosti, ktorá je podľa neho splnená aj v prípade, ak sa o dieťa stará iná fyzická prípadne aj právnická osoba podľa výberu rodičov. Kasačný súd s touto interpretáciou sťažovateľa nesúhlasí. Zmyslom materskej dávky je kompenzácia za stratu príjmu počas starostlivosti o dieťa. Predpokladom je teda skutočná starostlivosť o dieťa a strata, zníženie príjmu ako jej dôsledok.

25. Iba formálne prevzatie dieťaťa otcom v zmysle uzatvorenej dohody rodičov bez reálneho naplnenia jej obsahu nezodpovedá účelu materskej dávky. Napriek tomu, že pojem starostlivosť nie je v zákone o sociálnom poistení definovaná, nemožno vychádzať z pojmu riadna starostlivosť v zmysle zákona o rodičovskom príspevku, ako uvádza žalobca, a to z dôvodu, že rodičovský príspevok je dávka iného

charakteru. Rodičovský príspevok je štátnou sociálnou dávkou upravenou v osobitnom zákone, ktorou štát prispieva všetkým rodičom v rovnakej sume bez ohľadu na výšku dosiahnutého príjmu. Účelom materskej dávky nie je zvýšiť príjem rodiny, ale kompenzovať výpadok príjmu jedného z rodičov v dôsledku starostlivosti o dieťa.

26. Skutočnosť, že zákonodarca predpokladal skutočnú starostlivosť o dieťa, vyplýva aj z ustanovenia § 51 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, ktorý viaže zánik nároku na materské práve z dôvodu, že sa poistenec prestal starať o dieťa. V prípade, ak by sa nevyžadovala skutočná starostlivosť o dieťa poistencom a postačovala by iba formálna dohoda, zakotvenie uvedených dôvodov zániku nároku na materské by nedávalo zmysel.

27. Sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti poukazoval na to, že umiestnenie dieťaťa do jaslí a vykonávanie zárobkovej činnosti je v súlade s účelom dávky s poukazom na smernicu č. 2010/18/EÚ. Kasačný súd sa s týmto názorom nemôže stotožniť. Smernicou Rady 2010/18/EÚ z 8. marca 2010, na ktorú poukazuje sťažovateľ, sa vykonáva revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke uzavretá medzi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a ETUC a zrušuje smernica 96/34/ES. Uvedená dohoda, ako vyplýva z jej Všeobecných ustanovení, bola uzatvorená na účely podpory rovnosti žien a mužov a podpory čerpania rodičovských dovolení otcami. Predovšetkým je potrebné poukázať na bod 12 Všeobecných ustanovení, podľa ktorého by sa mali prijať účinnejšie opatrenia na vyváženejšie rozdelenie zodpovednosti v rámci rodiny medzi mužmi a ženami, keďže v mnohých členských štátoch opatrenia, ktoré mali mužov podnietiť k tomu, aby sa vo vyváženej miere podieľali na rodinných povinnostiach, nevedli k uspokojivým výsledkom.

28. Smernica č. 2010/18/EÚ, na ktorú poukazoval sťažovateľ je nahradená Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ. Kasačný súd na podporu vyššie uvedeného výkladu účelu dávky poukazuje aj na znenie bodu 19 Preambuly tejto smernice, v ktorom sa uvádza: „V záujme podpory rovnomerného rozdelenia opatrovateľských povinností medzi ženami a mužmi a možnosti vytvorenia puta medzi otcami a deťmi už v ranom veku detí, by sa malo zaviesť právo na otcovskú dovolenku pre otcov alebo pre rovnocenných druhých rodičov, ak sú uznaní vo vnútroštátnom práve a v rozsahu, v akom sú v ňom uznaní. Takáto otcovská s narodením na účely poskytovania starostlivosti.“

29. Je teda zrejmé, že účelom nie je podpora otcov v poberaní materskej dávky, ale to, aby sa vo vyváženej miere podieľali na rodinných povinnostiach, a teda aj na starostlivosti o dieťa, čo je v priamom rozpore s výkladom, ktorý prezentuje sťažovateľ. Pokiaľ otec dieťaťa nezabezpečuje starostlivosť o dieťa, o ktoré sa naďalej stará matka, nie je zabezpečená možnosť matky vrátiť sa do pracovného procesu, čo je zmyslom podpory otcov v čerpaní rodičovských dovolení a materských dávok, nedochádza k rovnomernému rozdeleniu povinností súvisiacich so starostlivosťou o dieťa a ani k možnosti vytvorenia puta medzi otcami a deťmi.

30. Výklad podmienky prevzatia dieťaťa do starostlivosti, ktorý žalovaná v preskúvanom rozhodnutí uplatnila, je eurokonformný a neprieči sa účelu stanovenému v uvedených smerniciach.

31. Sťažovateľ ďalej namietal diskrimináciu z dôvodu pohlavia, pokiaľ je umožnené matkám počas poberania materského pracovať. Kasačný súd poukazuje na to, že priznanie materskej dávky nie je naviazané na pohlavie žiadateľa, ale na splnenie zákonných podmienok, ktoré je potrebné posudzovať v každom prípade individuálne. Pri priznaní materského nie je rozhodujúce, či ide o otca alebo matku dieťaťa, teda o muža alebo ženu. Rozhodujúce je splnenie podmienok nároku na materskú dávku v zmysle zákona o sociálnom poistení, ktoré je potrebné posudzovať v každom prípade individuálne.

32. Sťažovateľ ďalej vyčítal žalovanej, že nedostatočne zistila skutkový stav, pretože nevykonala dôkazy napríklad týkajúce sa vykonávania práce žalobcom v domácom prostredí, evidencie pracovného času a

podobne. V prvom rade je potrebné poukázať na skutočnosť, že žalobca v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu netvrdil, že sa o dieťa skutočne stará a nerozporoval skutočnosť, že pracuje na plný úväzok. Namietal iba právne posúdenie podmienky prevzatia dieťaťa do starostlivosti a trval na tom, že starostlivosť môže zabezpečovať iná osoba. Nenamietal ani tvrdenie žalovanej, že matka dieťaťa sa do pracovného procesu nevrátila.

33. Je potrebné pripomenúť, že rozsah dokazovania určuje organizačná zložka Sociálnej poisťovne, ktorá pri vykonaní dokazovania musí dbať na spoľahlivé zistenie skutočného stavu veci. Z uvedeného dôvodu je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci. V danom prípade však žalobca ako účastník konania nikdy netvrdil, že sa o dieťa, ktoré prevzal do starostlivosti, skutočne stará. Naopak tvrdil, že podmienku prevzatia dieťaťa do starostlivosti spĺňa aj vtedy, ak sa o dieťa stará iná osoba. Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca uzatvoril dňom nástupu na rodičovskú dovolenku pracovnú zmluvu s rovnakým zamestnávateľom v rovnakom rozsahu 40 hodín týždenne, čo je plný pracovný úväzok. Vzhľadom na to, že žalobca uvedené závery nijako v priebehu administratívneho konania nerozporoval ani netvrdil, že starostlivosť o dieťa zabezpečuje, boli tieto zistenia dostatočné k vyvodu záveru, že podmienka prevzatia dieťaťa do starostlivosti iným poistencom nebola splnená a že nedošlo k strate príjmu z dôvodu prevzatia dieťaťa do starostlivosti..

34. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietnuť.

35. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania, pretože v konaní nebol úspešný a žalovanej nárok na náhradu trov v zásade neprináleží

36. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.